

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ІНІ неперервної освіти і туризму

Іван ГРИЦЕНКО

09 " червня 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри міжнародних
відносин і суспільних наук

Протокол № 11 від 10 квітня 2023 р.

завідувач кафедри

Олександр ШЕВЧУК

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Туризм»

Ірина КУДІНОВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української державності

спеціальність 242 – «Туризм»

освітня програма Туризм

ІНІ неперервної освіти і туризму

Розробник: кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук Лановюк Л.П.

Київ – 2023

1. Опис навчальної дисципліни

Історія української державності

Спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	242 – «Туризм»	
Освітня програма	Туризм	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) <small>(якщо є в робочому навчальному плані)</small>	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	
Семестр	1	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні заняття	-	
Семінарські заняття	30 год.	
Самостійна робота	60 год.	
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою вивчення історії української державності у вищій школі є:

- розвиток національної самосвідомості майбутніх фахівців;
- виховання патріотичних і морально-етичних переконань фахівця, причетності до тисячолітньої історії українського народу;
- набуття фахівцями навичок роботи з історичними джерелами та літературою, наукового аналізу, спрямованих на забезпечення самостійного осмислення закономірностей історичного розвитку;
- вироблення умінь застосовувати набуті знання з історії у повсякденній діяльності, для орієнтації в суспільно-політичному житті, оцінки суспільних явищ і подій.

Курс Історії української державності виходить з необхідності розв'язання таких **завдань**:

- використання новітніх здобутків історичної науки у викладанні вітчизняної історії;
- підвищення наукового і виховного рівня викладання;
- забезпечення реалізації в навчальному процесі принципів історизму і об'єктивності в оцінці фактів, явищ, подій;
- гуманістичної спрямованості історичної освіти, орієнтованості її на пріоритет загальнолюдських цінностей;
- досягнення наступності в історичній освіті на етапі вищої школи у порівнянні з загальноосвітньою школою.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати основні теоретичні положення, важливі вузлові проблеми усіх тем програми, загальні закономірності історичного розвитку; складні та суперечливі явища, процеси в історії суспільно-політичного та культурного життя України у зв'язку із світовою цивілізацією; тенденції економічного розвитку України і, особливо, її агропромислового комплексу; добре орієнтуватись в історичних джерелах і новітній науковій літературі;

вміти синтезувати набуті знання у відповідне світосприйняття та високу політичну культуру; творчо застосовувати набуті знання з історії української державності у повсякденній діяльності, для орієнтації у суспільно-політичному житті, оцінювання суспільних явищ, подій; формувати власну наукову позицію щодо актуальних політичних проблем сьогодення; самостійно осмислювати закономірності історичного розвитку.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи екологічних та туризмознавчих наук, з урахуванням принципів збалансованого природокористування, в тому числі на природоохоронних територіях та у сільській місцевості

- загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

- спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

СК28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

**3. Програма та структура навчальної дисципліни
для повного терміну денної форми навчання**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма								Заочна форма					
	ти жні	ус ьо го	у тому числі					усь ог о	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Українська державність: витоки, форми, тенденції														
Тема 1. Історичні витоки формування українського народу	1		4		-	-	6							
Тема 2. Становлення української державності в епоху середньовіччя	2			5	-	-	4							
Тема 3. Козацький період українського державотворення	3		3		-	-	6							
Тема 4. Українська національна революція (сер. XVII ст.).	4			5	-	-	4							

Козацько-гетьманська держава														
Тема 5. Відродження ідеї українського національного самовизначення (кін. XVIII-XIX ст.)	5		3		-	-	6							
Тема 6. Нові тенденції в соціально-політичному житті України на початку XX ст.	6			5	-	-	4							
Разом за змістовим модулем 1	40		10	15		-	30							
Змістовий модуль 2. На шляху до відродження державності (XX - поч. XXI ст.)														
Тема 1. На шляху до відродження державності. Українська національно-демократична революція (1917-1920 рр.)	7		4	2	-	-	4							
Тема 2. Радянська форма державності в Україні в умовах тоталітаризму (1921-1939 рр.)	8		4	2	-	-	4							
Тема 3. Україна в роки Другої світової війни	9		2	2	-	-	4							
Тема 4. УРСР: повоєнні часи, «відлига» та період «застою» 40-80-х рр. XX ст.	10		4	2	-	-	4							
Тема 5. Історичні особливості пошуку оптимальних моделей будівництва незалежності України (з 1991 р.)	11		4	2	-	-	4							
Тема 6. Аграрно-промисловий комплекс України	12			1	-	-	2							
Тема 7. Україна в сучасному світі	13		2	2	-	-	4							
Тема 8. Перспективи України в XXI ст. в історичній ретроспективі	14			2	-	-	4							
Разом за змістовим модулем 2	50		20	15	-	-	30							
Усього годин	120		30	30		-	60							

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Становлення української державності в епоху середньовіччя	5
2	Українська національна революція (сер. XVII ст.). Козацько-гетьманська держава	5
3	Відродження ідеї українського національного самовизначення (кін. XVIII-XIX ст.)	5
4	На шляху до відродження державності. Українська національно-демократична революція (1917-1920 рр.)	2
5	Радянська форма державності в Україні в умовах тоталітаризму (1921-1939 рр.)	2
6	Україна в роки Другої світової війни	2
7	УРСР: повоєнні часи, «відлига» та період «застою» 40-80-х рр. XX ст.	2
8	Історичні особливості пошуку оптимальних моделей будівництва незалежності України (з 1991 р.)	2
9	Аграрно-промисловий комплекс України	1
10	Україна в сучасному світі	2
11	Перспективи України в XXI ст. в історичній ретроспективі	2
Всього		30

5. Теми для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історичні витоки формування українського народу	6
2	Становлення української державності в епоху середньовіччя	4
3	Козацький період українського державотворення	6
4	Українська національна революція (сер. XVII ст.). Козацько-гетьманська держава	4
5	Відродження ідеї українського національного самовизначення (кін. XVIII-XIX ст.)	6
6	Нові тенденції в соціально-політичному житті України на початку XX ст.	4
7	На шляху до відродження державності. Українська національно-демократична революція (1917-1920 рр.)	4
8	Радянська форма державності в Україні в умовах тоталітаризму (1921-1939 рр.)	4
9	Україна в роки Другої світової війни	4
10	УРСР: повоєнні часи, «відлига» та період «застою» 40-80-х рр. XX ст.	4
11	Історичні особливості пошуку оптимальних моделей будівництва незалежності України (з 1991 р.)	4
12	Аграрно-промисловий комплекс України	2
13	Україна в сучасному світі	4
14	Перспективи України в XXI ст. в історичній ретроспективі	4
Всього		60

6. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Зразки тестових завдань

1. На території сучасної України стародавні люди з'явилися близько:

1	1 млн. років тому
2	150 тис. років тому
3	15 тис. років тому
4	100 тис. років тому

Правильна відповідь: 1.

2. Територія Української козацької держави за умовами Зборівського договору включала землі колишніх воєводств:

1	Руського, Чернігівського, Белзького
2	Белзького, Брацлавського, Волинського
3	Київського, Волинського, Брацлавського
4	Київське, Чернігівське, Брацлавське

Правильна відповідь: 4.

3. Династія Києвичів перервалася внаслідок убивства Аскольда і захоплення Києва Олегом у:

1	879 р.
2	882 р.
3	912 р.
4	862 р.

Правильна відповідь: 2.

4. Члени ОУН у боротьбі за незалежність України віддавали перевагу:

1	парламентським формам боротьби
2	організованим у рамках закону демонстраціям
3	терористичним актам, експропріації та саботажу
4	культурно-просвітницькій діяльності

Правильна відповідь: 3.

5. Напади печенігів на Русь припинилися внаслідок їх остаточного розгрому:

1	князем Святославом
2	князем Володимиром
3	князем Ярославом Мудрим
4	князем Володимиром Мономахом

Правильна відповідь: 3.

6. Визначте факти, що відносяться до біографії Симона Петлюри:

1	Очоловав Генеральний Секретаріат Центральної Ради
2	Уклав договір із Росією про військову допомогу
3	Був провідником Товариства українських поступовців
4	Прихильник союзу із Радянською Росією
5	Один із керівників Директорії

Правильна відповідь: 5.

7. Наказним гетьманом був:

1	І.Мазепа
2	І.Скоропадський
3	П.Полуботок
4	Д.Апостол

Правильна відповідь: 3.

8. Курс на індустріалізацію було проголошено:

1	у 1925 р.
2	у 1927 р.
3	у 1929 р.
4	у 1930 р.

Правильна відповідь: 1.

9. Коронація Данила Галицького відбулася у:

1	Львові 1256 р.
2	Дорогичині в 1253 р.
3	Холмі 1245 р.
4	Володимирі в 1238 р.

Правильна відповідь: 2.

10. Зміст "неолітичної революції" полягав у переході людини:

1	від збиральництва до мисливства
2	від привласнюючого до відтворюючого господарства
3	від відтворюючого до привласнюючого господарства
4	від мисливства до збиральництва

Правильна відповідь: 2.

11. Перша битва між українською повстанською армією і військом Речі Посполитої відбулася під:

1	Корсунем
2	Берестечком
3	Пилявцями
4	Жовтими Водами

Правильна відповідь: 4.

12. За Білоцерківським договором козацький реєстр встановлювався у:

1	20 тисяч
2	40 тисяч
3	60 тисяч
4	30 тисяч

Правильна відповідь: 1.

13. Ярлик – це:

1	податок, яким монголи обклали русичів
2	керівник "сотні" в монгольському війську
3	грамота монгольського хана, яка давала право на князювання
4	угода, що визначала торгові стосунки між монголами і русичами

Правильна відповідь: 3.

14. У результаті Андрусівського перемир'я між Річчю Посполитою та Московським

царством:

1	Україну було приєднано до Москви
2	Україну було поділено між двома державами
3	Україні повернули всі землі
4	Україна була приєднана до Польщі

Правильна відповідь: 2.

15. Таємний Валусівський циркуляр 1863 р. забороняв:

1	видання українською мовою педагогічної, церковної, наукової літератури та підручників, крім художніх творів
2	діяльність українських політичних партій
3	заняття політичною агітаційно-пропагандистською діяльністю
4	користуватися в побуті українською мовою

Правильна відповідь: 1.

16. Згідно з III Універсалом Центральної Ради поміщицьке землеволодіння:

1	перетворювалося на велике державне господарство
2	зберігалося
3	перетворювалися на кооперативні господарства
4	скасовувалося

Правильна відповідь: 4.

17. У роки правління М.Хрущова розвиток присадибного господарства селян:

1	обмежувався
2	стимулювався
3	заборонявся
4	гальмувався

Правильна відповідь: 1.

18. Гітлерівський план "Ост" передбачав:

1	надання Україні автономних прав у складі третього рейху
2	перетворення України у самостійну державу під протекторатом третього рейху
3	повне винищення арійського населення
4	перетворення України на „життєвий простір німецької нації”

Правильна відповідь: 4.

19. Територія Української козацької держави за умовами Зборівського договору включала землі колишніх воєводств:

1	Київське, Чернігівське, Брацлавське
2	Белзького, Брацлавського, Волинського
3	Київського, Волинського, Брацлавського
4	Руського, Чернігівського, Белзького

Правильна відповідь: 1.

20. Україна вперше стала повновладним членом міжнародної співдружності – членом ООН:

1	У 1962 р.
2	У 1975 р.

3	У 1945 р.
4	У 1991 р.

Правильна відповідь: 3.

21. Яке слово пропущене в реченні?

Вирішення проблеми походження народу в науці носить назву ____.	<i>(у бланку відповідей подати одним словом)</i>
---	--

Правильна відповідь: Етногенез

22. Яке слово пропущене в реченні?

Адміністративну реформу, за якою місцевих князів було замінили синами київського князя, здійснив ____.	<i>(у бланку відповідей подати одним словом)</i>
--	--

Правильна відповідь: Володимир

23. Яке слово пропущене в реченні?

3-й універсал Центральної Ради проголошував ____.	<i>(у бланку відповідей подати одним словом)</i>
---	--

Правильна відповідь: УНР

24. Яке слово пропущене в реченні?

Київ виник на землях східнослов'янського союзу племен ____.	<i>(у бланку відповідей подати одним словом)</i>
---	--

Правильна відповідь: Поляни

25. Яке слово пропущене в реченні?

Автором "Пактів і Конституції прав і вольностей Війська Запорізького" був ____.	<i>(у бланку відповідей подати одним словом)</i>
---	--

Правильна відповідь: П. Орлик

26. Яке слово пропущене в реченні?

Головою Української Центральної Ради, що утворилася в березні 1917 р., було обрано ____.	<i>(у бланку відповідей подати одним словом)</i>
--	--

Правильна відповідь: М.С. Грушевського

27. Яке слово пропущене в реченні?

Найчисельнішою національною меншиною в сучасній Україні є ____.	<i>(у бланку відповідей подати одним словом)</i>
---	--

Правильна відповідь: росіяни

28. Яка дата пропущена в реченні?

Формування сучасної території України завершилося в ____ році.	<i>(у бланку відповідей подати одним словом)</i>
--	--

Правильна відповідь: 1954

29. Яке слово пропущене в реченні?

Цілковита незалежність держави від інших держав у внутрішній та зовнішній політиці – це ____.	<i>(у бланку відповідей подати одним словом)</i>
---	--

Правильна відповідь: Суверенітет

30. Які слова пропущене в реченні?

Надзвичайне возвеличення будь-кого і поклоніння йому – це ____.	<i>(у бланку відповідей подати одним словом)</i>
---	--

Правильна відповідь: **культ особи**

Розгорнуті контрольні запитання

1. Предмет, завдання, методологічні принципи та джерела вивчення історії української державності. Наукова періодизація.
2. Первісна епоха на території України: палеоліт, мезоліт, неоліт, трипільська культура.
3. Кочові племена на території України та антична колонізація Північного Причорномор'я.
4. Слов'янські племена на території України: етногенез, соціально-економічний розвиток та протодержавні формування.
5. Передумови утворення та концепції походження Руської держави.
6. Періодизація політичної історії Руської держави.
7. Суспільно-політичний устрій Руської держави.
8. Соціально-економічний розвиток Руської держави.
9. Причини та наслідки феодалної роздробленості Руської держави. Монголо-татарське нашествя.
10. Утворення Галицько-Волинської держави, її політичний та соціально-економічний розвиток.
11. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Польського королівства (сер. XIV – перш. пол. XVI ст.).
12. Українські землі у складі Речі Посполитої (др. пол. XVI – перш. пол. XVII ст.). Люблінська унія 1569 р. та Берестейська унія 1596 р.
13. Українське козацтво: причини виникнення та теорії походження, еволюція та соціально-етнічний склад. Реєстрове козацтво.
14. Запорозька Січ: виникнення, військово-адміністративний устрій, господарство.
15. Боротьба запорожців проти татарсько-турецької агресії (XVI – перш. пол. XVII ст.). Гетьман Петро Сагайдачний. Козацько-селянські повстання кін. XVI – поч. XVII ст.
16. Українська національна революція сер. XVII ст.: причини, рушійні сили, мета, характер, періодизація, перебіг подій.
17. Основні ознаки козацько-гетьманської держави Б.Хмельницького.
18. Боротьба за збереження козацької держави гетьманів Лівобережної України в добу Руїни (60-80-ті рр. XVII ст.).
19. Політичний та економічний розвиток Правобережної України у др. пол. XVII – XVIII ст. Гайдамацький та опришківський рухи.
20. Гетьманування І. Мазепи. Участь України в Північній війні. Гетьман П. Орлик та Конституція 1710 р.
21. Етапи ліквідації автономії України (XVIII ст.). Запорозька Січ в др. пол. XVII-XVIII ст. та її остаточна ліквідація. Подальша доля українського козацтва.

22. Кирило-Мефодіївське товариство, його програма та практична діяльність.
23. Декабристський рух в Україні.
24. Соціально-економічні наслідки та особливості проведення селянської реформи 1861 р. в Україні. Імперські буржуазні реформи 60-70-х років XIX ст.
25. Суспільні течії та рухи II половини XIX ст. у Наддніпрянській Україні. Виникнення перших політичних організацій.
26. Руська трійця. «Весна народів» – буржуазно-демократичні революції у Європі 1848–1849 рр.
27. Суспільно-політичні рухи на західноукраїнських землях др. пол. XIX ст.: москвофіли, народовці, радикали. Виникнення перших політичних організацій.
28. Українські землі в умовах Російської революції 1905-1907 рр. Аграрна реформа Столипіна та її здійснення в Україні.
29. Українські землі в період Першої світової війни.
30. Українська Центральна Рада: соціальна база, структура та програмні завдання. Внутрішня та зовнішня політика.
31. Українська держава гетьмана П.Скоропадського: внутрішня та зовнішня політика, причини падіння.
32. Директорія УНР: склад, соціальна база, внутрішня та зовнішня політика, причини падіння.
33. Державотворчі процеси на західноукраїнських землях. Акт злуки УНР та ЗУНР 22 січня 1919 р.
34. Історичне значення, причини поразки та уроки національно-визвольної боротьби в Україні (1917-1921 рр.).
35. Політика «воєнного комунізму» та її реалізація в УСРР (березень 1919 – січень 1921 рр.). Голод 1921-1923 рр.
36. Розвиток народного господарства України на засадах НЕПу.
37. Процес становлення та утвердження радянської влади у Наддніпрянській Україні (1917-1921 рр.). Створення СРСР.
38. Особливості здійснення індустріалізації в Україні, її соціально-економічні наслідки.
39. Економічна суть, цільове призначення та наслідки політики колективізації в Україні.
40. Політика українізації (20-30-ті рр. XX ст.), її наслідки.
41. Сталінські репресії та їх згубні наслідки для України.
42. Становище західноукраїнських земель у складі Польщі, Чехословаччини та Румунії (20-30-ті рр. XX ст.).
43. Приєднання західноукраїнських земель до УРСР: позитивні та негативні наслідки. «Радянізація».
44. Українське питання в міжнародній політиці напередодні та на початку Другої світової війни. Карпатська Україна (1938-1939 рр.).
45. Військові дії на території України (червень 1941 р. – жовтень 1944 р.).
46. Нацистський окупаційний режим в Україні. Форми руху опору.
47. Особливості відбудови народного господарства України у

післявоєнний період.

48. Реформи 50-60-х рр. ХХ ст. та їх здійснення на Україні.
49. Наростання кризових явищ в соціально-економічному та політичному житті України у 70-80-х рр. ХХ ст.
50. Дисидентський рух в Україні (60-80-ті рр. ХХ ст.). Шістдесятники.
51. Складність та суперечливість перебудовчих процесів в Україні (1985 – 1991 рр.).
52. Проголошення суверенітету та державної незалежності України: передумови, законодавча база.
53. Реформування політичної системи та розбудова громадянського суспільства у незалежній Україні.
54. Соціально-економічні перетворення в незалежній Україні.

7. Методи навчання

У навчальному процесі використовувалися різноманітні форми та методи роботи: читання лекцій, проведення семінарських занять, письмовий контроль у формі тестування та розгорнутих відповідей, організація самостійної роботи студентів під керівництвом викладача, керівництво та контроль за виконанням творчих індивідуальних завдань, заохочення студентів до дискусій із проблемних питань, що виносяться на розгляд в плані практичних занять.

8. Форми контролю

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного (проміжного), підсумкового (семестрового) контролю.

Поточний контроль

Поточний контроль проводиться викладачами у ході аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є підсумковий контроль за змістовими модулями.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- Виступ з основного питання.
- Усна наукова доповідь.
- Доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ.
- Участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- Аналіз джерельної і монографічної літератури.
- Письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи тощо).
- Реферат, есе (письмові роботи, оформлені відповідно до вимог).

Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення підсумкової оцінки з дисципліни при рубіжному модульному контролі.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи академічної групи. Позитивна оцінка поточної успішності студента за відсутності пропущених і невідпрацьованих семінарських занять, позитивні оцінки за модульні роботи є підставою допуску до підсумкової форми контролю – іспиту.

Модульний контроль (МК) проводиться відповідно до графіка навчального процесу. Оцінка модульного контролю виставляється з урахуванням результатів проведеного контрольного заходу даного МК. Контрольні заходи модульного контролю проводяться під час семінарських занять в академічній групі відповідно до розкладу занять.

Контрольні заходи модульного контролю проводяться у комбінованій формі: у вигляді тестування та письмових контрольних робіт. В окремих випадках можна застосовувати й інші форми модульного контролю: письмові завдання, усні колоквіуми та ін. Вид контрольного заходу та методика урахування складових модульного контролю при визначенні оцінки за МК розробляється викладачам і затверджується кафедрою.

До контрольного заходу відповідного модульного контролю студент допускається незалежно від результатів поточного контролю. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити індивідуальні завдання, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

У разі відсутності студента на контрольному заході модульного йому надається право на повторне складання в індивідуальному порядку.

Підсумковий (семестровий) контроль. Позитивна оцінка поточної успішності (сумарного результату поточної і модульної оцінки за семестр) за умови відсутності пропущених або невідпрацьованих семінарських занять є підставою допуску до підсумкової форми контролю.

З дисципліни передбачена така форма звітності, як іспит, що проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни згідно з «Положенням про екзамени та заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України».

У НУБіП України використовується рейтингова форма контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять (модуля) з певної дисципліни. Її результати враховуються під час виставлення підсумкової оцінки. Рейтингове оцінювання знань студентів не скасовує традиційну систему оцінювання, а існує поряд із нею. Воно робить систему оцінювання більш гнучкою, об'єктивною і сприяє систематичній та активній самостійній роботі студентів протягом усього періоду навчання, забезпечує здорову конкуренцію між студентами у навчанні, сприяє виявленню і розвитку творчих здібностей студентів.

Форма проведення семестрового контролю є комбінованою (частково усна - при проведенні співбесіди, частково письмова - при відповідях на теоретичні

питання та тестуванні тощо), зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань), критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри та зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни й доводяться до відома студентів на першому занятті.

Іспит є обов'язковою підсумковою формою контролю, яка дає змогу оцінити системне, а не фрагментарне засвоєння навчального матеріалу і не може бути зведена до рівня поточних форм контролю. Оцінка за екзамен «автоматично» не виставляється.

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який систематично працював протягом семестру, показав під час іспиту різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє вільно виконувати завдання, передбачені програмою, засвоїв основну та знайомий з додатковою літературою, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, виявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань.

Оцінка «добре» виставляється студенту, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав стійкий характер знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення і поповнення у ході подальшого навчання.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання, справляється з виконання завдань, передбачених програмою, допустив окремі похибки у відповідях на іспиті і при виконанні іспитових завдань, але володіє необхідними знаннями для їх подолання під керівництвом викладача.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про введення в дію від 01.05.2023 р. № 404)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **Рдис** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **Рнр** (до 70 балів): **Рдис= Рнр+Рат**

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Історія української державності» включає:

- конспект лекцій на паперовому та електронному носіях;
- навчально-методичний посібник для організації самостійної роботи;
- електронний курс дисципліни на платформі Elearn;
- матеріали для демонстрування за допомогою технічних засобів навчання (відеофільми та відеофрагменти).

11. Рекомендована література

Основна

1. Алексєєв Ю. М., Кульчицький С. В., Слюсаренко А. Г. Україна на зламі історичних епох (Державотворчий процес 1985 – 1999 рр.). – К.: ЕксОб, 2000. – 295 с.
2. Бойко О.Д. Історія України. – К.: Магістр – S, 2000. – 207 с.
3. Бєвз Т. А. Українська державність: ідеологія, політика, практика / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень НАН України. – К.: ІПіЕНД, 2004. – 247 с.
4. Білик Б. І. Етнополітична історія України (860-1900 рр.). – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. – 245 с.
5. Вівчарик М.М., Панченко П.П., Чмихова В.І. Українська нація: шляхи до самовизначення. – К.: Вища школа, 2001. – 287 с.
6. Грабовський С. Нариси з історії українського державотворення. – К.: Генеза, 1995. – 608 с.
7. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації ХІХ – ХХ ст. – К.: Генеза, 1996. – 360 с.
8. Греченко В. А., Гавриленко О. А., Столбуненко М. М. та ін. Історія державності України. – Х.: ТОВ «Одісей», 2004. – 608 с.
9. Дещинський Л. Є. та ін. Історія України та її державності. – Львів: «Львівська політехніка», 2009. – 474 с.
10. Ісакова Н.П., Кропивко О.М., Паламарчук Н.І. Історія України (в схемах і таблицях). Навчальний посібник для студентів аграрних закладів III-IV рівня акредитації. – Київ: Аграрна освіта, 2005. – 204 с.
11. Іванов В. М. Історія держави і права України. - К. : КУП НАНУ, 2013. - 892с.
12. Історія української державності. – Умань: Сочінський, 2012. – 288 с.
13. Історія держави і права України / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Рум'янцев та ін. ; за ред. В. Д. Гончаренка. – Харків : Право, 2019. – 552 с.
14. Захарченко П.П. Історія держави і права України. - К.: Фенікс, 2018. - 496 с.

15. Климов А., Борисова О. Історія української державності. - К.: Кондор, 2018. - 344 с.
16. Малик Я., Вол Б., Чуприна В. Історія української державності. – Львів: Світ, 1995. – 246 с.
17. Нагаєвський І. Історія української держави ХХ століття. – К.: Укр. письменник, 1994. – 413 с.
18. Новітня історія України (1900 – 2000) / А.Г. Слюсаренко та ін. – К.: Вища шк., 2000. – 663 с.
20. Політична історія України: Посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. В.І. Танцюри. – К.: Академія, 2001. – 488 с.
21. Світлична В. Історія України. – К.: Каравела, 2004. – 408 с.
22. Ухач В.З. Історія держави і права України: Навчальний посібник (конспекти лекцій). - Тернопіль: Вектор, 2011. - 378 с.
23. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності: Курс лекцій. – К.: Либідь, 1999. – 479 с.

Допоміжна

1. Бунятян К. Давнє населення України. – К.: Либідь, 1999. – 228 с.с.
2. Баран В.Д., Козак Д.Н., Терпиловський Р.В. Походження слов'ян. – К.: Наук. думка, 1991. – 144 с.
3. Баран В. Д. Давні слов'яни. – К.: Альтернативи, 1998. – 336 с.
4. Баран В. К., Даниленко В. М. Україна в умовах системної кризи (1946 – 1980-і рр.). – К.: Альтернативи, 1999. – 304 с.
5. Василенко Г. Велика Скіфія. – К.: Знання, 1991. - 235 с.
5. Голобуцький В. Запорозьке козацтво. – К.: Вища шк., 1994. – 539 с.
6. Гунчак Т. Україна: нариси політичної історії. Перша половина ХХ століття. – К.: Либідь, 1993. – 287 с.
7. Гуржій О. Українська козацька держава в другій половині ХVІІІ століття: кордони, населення, право. – К.: Основи, 1996. – 223 с.
8. Гуржій О. І., Чухліб Т. В. Гетьманська Україна. – К.: Альтернативи, 1999. – 304 с.
9. Іванченко Р. П. Історія без міфів: Бесіди з історії укр. державності. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. – 624 с.
10. Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні. – Львів: Наукове товариство імені Т. Шевченка, 1993. – 659 с.
11. Крип'якевич І.П. Галицько-Волинське князівство. – К.: Наук. думка, 1984. – 174 с.
12. Котляр М. Ф. Галицько-Волинська Русь. – К.: Альтернативи, 1998. – 336 с.
13. Коцур А. П. Українська державність: історія та сучасність. – Чернівці: Золоті литаври, 2000. – 350 с.
14. Крижицький С. Д., Зубар В. М., Русяєва А. С. Античні держави Північного Причорномор'я. – К.: Альтернативи, 1998. – 352 с.
15. Кульчицький С. В. Україна між двома війнами (1921 – 1939 рр.). – К.: Альтернативи, 1999. – 336 с.

16. Литвин В. Україна: досвід та проблеми державотворення (90-ті роки ХХ ст.). – К.: Наук. думка, 2001. – 560 с.
17. Мицик Ю. Джерела з історії національно-визвольної війни українського народу середини XVII століття. – Дніпропетровськ: Дніпро, 1996. – 262 с.
18. Павко А.І. Політичні партії, організації в Україні: кінець XIX – початок ХХ століття; зародження, еволюція, діяльність, історична доля. – К.: Знання, 2001. – 112 с.
19. Петров В. Походження українського народу. – К.: Фенікс, 1992. – 192 с.
20. Полонська-Василенко Н. Історія України. У 2-х т. – Т. 1. – 675 с.; Т. 2. – 608 с. – К.: Либідь, 1995.
21. Реєнт О. Павло Скоропадський. – К.: Альтернативи, 2003. – 304 с.
22. Панюк А., Рожик М. Історія становлення української державності. – Львів: Центр Європи, 1999. – 166 с.
23. Толочко П.П. Київська Русь. – К.: Абрис, 1996. – 360 с.
24. Реєнт О. П., Рубльов О. С. Українські визвольні змагання 1917 – 1921 рр. – К.: Альтернативи, 1999. – 320 с.
25. Сирота М. Д. Україна в геополітичному просторі третього тисячоліття / М. Д. Сирота. – К.: ПУЛЬСАРИ, 2007. – 214 с.
26. Удовиченко О. І. Україна у війні за державність (1917 – 1921 рр.). – К.: Україна, 1995. – 206 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Ізборнік [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://litopys.org.ua/>
2. Інститут історії України НАН України [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://history.org.ua/uk>
3. Історична правда [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://www.istpravda.com.ua/>
4. Лікбез - історичний фронт [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <https://likbez.org.ua/ua/>